

rozsliduvannya-jogo-prava-ta-obovyazki-uchast-advokata-u-slidchix-rozshukovix-diyax-sut-metodika-znachennya-ta-taktika-uchasti-advokata-v-procesua/

5. ВССУ: Узагальнення судової практики про забезпечення права на захист у кримінальному провадженні (витяг). – 25.09.2015 – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [https://protocol.ua/ua/vssu_uzagalnennya_sudovoї_praktiki_pro_zabezpechennya_prava_na_zahist_u_kriminalnomu_provadzenni_\(vityag\)/](https://protocol.ua/ua/vssu_uzagalnennya_sudovoї_praktiki_pro_zabezpechennya_prava_na_zahist_u_kriminalnomu_provadzenni_(vityag)/)

Симкович В.В.

судовий експерт,

Закарпатський науково-дослідний

експертно-криміналістичний центр

Міністерства внутрішніх справ України

МОЖЛИВІСТЬ ВІДКРИВАННЯ СТОРОННІМ ПРЕДМЕТОМ ЦИЛІНДРОВОГО МЕХАНІЗМУ З ВМОНТОВАНИМ КЛЮЧЕМ

Одним із завдань трасологічної експертизи є дослідження замків та замикаючих пристроїв. На вирішення такої експертизи можуть ставитися питання щодо наявності слідів, які могли виникнути при відкритті замка сторонніми предметами (слід від відмичок, бамп-ключів, тощо) та виявлення сторонніх предметів всередині замка.

З метою вирішення таких питань експерт-трасолог розбирає замок (або механізм) та досліджує його внутрішні поверхні. Дослідження замків в установах Експертної служби МВС України проводиться згідно «Методики трасологічного дослідження замків» (реєстраційний код методики 4.2.34 згідно Реєстру методик проведення судових експертиз), а також іншої спеціальної літератури.

Як свідчить практика, з метою встановлення, чи відкривався замок (механізм) стороннім предметом, дослідженню підлягають зазвичай кодові штифти та циліндр, а в певних випадках, й внутрішні поверхні корпусу, оскільки саме на вищеперахованих об'єктах можуть залишатися сліди від відмички, бамп-ключа, тощо. На інших же частинах механізму залишення таких слідів вважається малоімовірним. Зазвичай, для відповіді на питання «чи відкривався циліндровий механізм стороннім ключем?» необхідний повний комплекс ознак (сліди на кодових штифтах, циліндрі та напівкільцеві потертості на внутрішніх

поверхнях корпусу), але на практиці такий комплекс зустрічається рідко, а тому вирішити питання не надається можливим.

Проте, як показала практика це не завжди так. На дослідження було надано циліндровий механізм з вмонтованим (постійним) ключем. Метою дослідження було встановлення, чи відкривався даний механізм стороннім предметом.

В процесі дослідження механізму було встановлено, що вороток постійного ключа (який безпосередньо впливає на вороток ригеля) проглядається через ключову шпарину протилежної сторони механізму. У зв'язку з цим, цілком ймовірно, що на даний вороток постійного ключа можна впливати стороннім предметом, внаслідок чого на ньому можуть залишитися сліди.

З метою перевірки можливості залишення слідів на воротку постійного ключа, в лабораторних умовах було проведено наступний експеримент: в експериментальний циліндровий механізм з постійним ключем вводився сторонній предмет, а саме металева скріпка. Скріпка була випрямлена, а один із її кінців був вигнутий під кутом, формуючи своєрідний «гачок» (Рис. 1).

Рис. 1. Загальний вигляд циліндрового механізму з вставленою скріпкою

Даним кінцем здійснювався механічний вплив на вороток постійного ключа циліндрового механізму, до якого була можливість дістати навіть з протилежної ключової шпарини. В процесі маніпуляцій з скріпкою вдалося повернути вороток постійного ключа, що в свою чергу, повернуло поводок ригеля (Рис. 2).

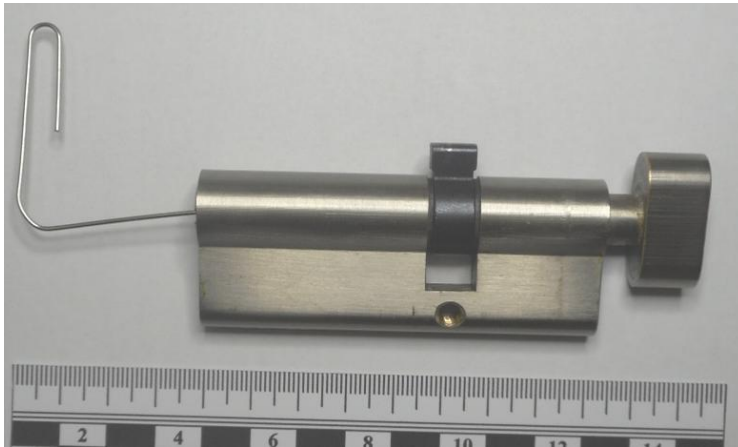

Рис. 2. Загальний вигляд циліндрового механізму з вставленою скріпкою і повернутим поводком ригеля

В подальшому, з метою дослідження внутрішніх поверхонь експериментального циліндрового механізму та виявлення слідів на них корпус механізму було розпилено.

В процесі дослідження внутрішніх деталей механізму за допомогою криміналістичної лупи Regula (збільшенням 10X) та мікроскопа МСП-1 «ЛОМО» (збільшення 8X-32X, світло штучне, відбите) встановлено, що на стінках циліндру наявні поодинокі, локальні, динамічні, незабарвлені поверхневі сліди у вигляді дуговидних подряпин металу. Частина подряпин діагонально орієнтована відносно умовного напрямку руху ключа, інша частина слідів – перпендикулярно. Сліди також було виявлено на кодових штифтах.

Проте в процесі подальшого дослідження плоского воротка постійного ключа встановлено, що на ньому наявні численні, локальні, динамічні, незабарвлені поверхневі сліди у вигляді дуговидних подряпин металу.

Звісно, що поворот воротка ригеля (внаслідок механічної дії на вороток постійного ключа) не обов'язково призведе до відкривання замка, тому формулювати категоричний висновок про те, що циліндровий механізм було відчинено стороннім предметом буде необгрунтовано навіть при наявності слідів (подряпин, вм'ятин, тощо) на воротку постійного ключа.

Крім того, існує можливість, що сторонні предмети і не залишать слідів на воротку постійного ключа або ж залишать сліди іншої форми та

конфігурації (це буде залежати від форми стороннього предмету та від характеру маніпуляцій).

Проте навіть проведеного експерименту достатньо для висновку про те, що судовому експерту доцільно досліджувати не тільки кодові штифти і стінки циліндру, а й вороток постійного ключа у випадку вирішення питання щодо того, чи був відімкнений стороннім предметом циліндровий механізм з постійним ключем.

Не зважаючи на те, що даний циліндровий механізм був оснащений сімома кодovими штифтами (що зазвичай є показником високої секретності), через деякі конструктивні помилки (відсутність перегородки між циліндрами, яка б унеможливила вищеописану маніпуляцію) він може бути легко відімкнений звичайними підручними засобами. Тому рекомендуємо громадянам утриматися від покупки та встановлення на дверне полотно дешевих циліндрових механізмів з постійним ключем, оскільки існує реальна можливість його легкого відмикання сторонніми предметами.

Список використаних джерел:

1. Пророков И.И. Криминалистическая экспертиза следов. – Волгоград: ВСШ МВД СССР, 1980.
2. Методика трасологічного дослідження замків. Експертна спеціальність 4.2. «Дослідження знарядь, агрегатів, інструментів і залишених ними слідів, ідентифікація цілого за частинами» / [укл. Коструб А.М., Грищенко О.В., Щирба Д.Є., Іваник С.І., Чашницька Т.Г.]. – К.: ДНДЕКЦ МВС України, 2015 (реєстраційний код методики 4.2.34 згідно Реєстру методик проведення судових експертиз).

Сливка І.Ю.

*старший судовий експерт,
Закарпатський науково-дослідний
експертно-криміналістичний центр
Міністерства внутрішніх справ України*

ПРИНЦИП ДІЇ ВІДМИЧКИ ТИПУ «PICK-GUN»

Одним із завдань трасологічної експертизи є дослідження замків та замикаючих пристроїв. На вирішення такої експертизи може ставитися питання щодо наявності слідів, які могли виникнути при відкритті замка